

Vandring i Kronoskogen 19 april 2019

Långfredagen var varm och solig och ett 40-tal personer samlades på banskolans parkering för att ta en gemensam vandring i Kronoskogen. Dagens fokus ligger på vad som behövs för att ge mångfald i en skog och vilka förutsättningar och möjligheter som finns i Kronoskogen.

Första stoppet handlar om död ved. Död ved är en stor bristvara i världens skogar. I Europa finns bara 5 % av den döda ved som finns i naturliga skogar och i södra Sverige finns i snitt 4 m³/ha mot de 40 m³/ha som borde finnas. En tredjedel av skogen organismer är beroende av död ved och över 800 av Sveriges rödlistade (hotade) arter är beroende av det. Att öka mängden död ved blir därmed en insats både för mångfald generellt och för hotade arter. Död ved kommer i många former, olika arter, tjocklek, lägen (solbelyst, i skugga, i torr mark, i fuktig), ålder och kringliggande biotop ger förutsättningar och möjlighet för olika organismer.

Ett par hundra meter längre in, i del gamla tallblandskogen rakt innanför banskolan, övergår undervisningen till naturskogar och äldre skogar.

I naturliga skogar finns det oftast träd av flera olika arter och träden är i många olika åldrar. Vissa arter vill ha unga träd, andra äldre och många gillar riktigt gamla träd. När träden är i olika åldrar pratar man om kontinuitet och då finns det något för alla. När ett träd dör, av ålder eller skada, är det inte så långt till ett annat träd i rätt ålder och de döda träden skapar luckor där nya individer kan ta plats. Naturliga skogar är ett mosaiklandskap av småmiljöer, blötare och torrare marker avlöser varandra liksom tätare och glesare områden. I ett mosaikartat landskap finns utrymme för många arter med många olika krav. De äldre delarna av Kronoskogen har tallar som tros vara kring 100 år. Här hittar vi flera olika trädarter, massor av död ved och god kontinuitet. I området har en del signalarter och rödlistade arter hittats och det finns en relativt god diversitet.

Vid nästa stopp har vi kommit ut ur gammelskogen, vi har passerat en utdikning och skogen har blivit gallrad.

Första tecknen på skogsbruk syns tydligt. Riset ligger kvar och marken är torrare och det är mindre mossa och mer gräs på marken. Förutom riset finns ingen död ved. Gallring utförs för att de kvarvarande träden ska kunna växa på bredden. Gallring förändrar snabbt miljön för de som lever där, det blir ljusare, torrare och varmare.

Ett par hundra meter längre fram syns skogsbruket tydligt i en ung, gles, likåldrig och monokulturell tallskog utan någon död ved. En skog där alla träd har samma ålder och grovhet på stammarna kan man avverka allt på samma gång. Vissa arter frodas och ytterligare några kan tolerera dem, men de är lättträknade. I en granplantering har ungefär samma biodiversitet som en parkeringsplats!

Vi går upp på och följer en av sandvallarna och når snart ett av de slutavverkade områdena. I dagligt tal kalhyggen. På den östra ena sidan av vallen är avverkningen ganska ny och det ända som sticker upp från marken är de fåtal träd och högstubbar man sparar vid avverkningen. Detta är det som kallas naturhänsyn. Man sparar då ett antal träd, träd med stort värde (ex äldre, grova träd) och en del död ved, ofta i form av högstubbar. Delarna närmast lasarettlinjen har hunnit en bit på vägen i den naturliga successionen. Gräs täcker marken och en del björkar har hunnit bli någon meter höga. På den västra sidan har vi två senare successionsstadier. Björken har hunnit bli högre och vi hittar en del gran och tall. Succession är landskapets naturliga skiftningar mellan arter som oftast kommer i en viss ordning och avlöser varandra. Det naturliga slutresultatet i södra Sverige är lövskog men på många platser har istället tall, gran eller lärk planterats eftersom det växer snabbare och är mer lönsamt.

Sista stoppet blir en bit in på kalhygget. Här presenteras naturskyddsföreningens idéer kring Kronoskogen. Vi vill att hela skogen skyddas, helst som naturreservat. För att skapa utrymme för både naturvård och friluftsliv behöver skogen eventuellt delas in i zoner och delområden, vissa med fokus på friluftsliv, här kan man ha cykel- och ridspår och kanske en elljusslinga. Vi vill att vissa stigar handikappanpassas.

Andra områden bör ha fokus på naturvård, här får naturen styra och människorna anpassa sig.

Vi vill att en del av dikena täpps igen så att skogen återfår naturliga våt- och tillfälliga översvämningsmarker. Skogen ska lämnas fri för utveckling och inget aktivt skogsbruk ska bedrivas.

Områden med trädplanteringar ska sakta få övergå till naturskogar. Kalhyggen kan antingen lämnas till naturlig succession eller styras mot ett specifikt mål. Det kan exempelvis ske genom plantering av ek eller att bränna av och skapa glesa skogar med gläntor som betas av rådjur och dovhjort. Skogar med gläntor ger goda förutsättningar för fladdermöss, mossor, lavar och insekter. Genom lagom mycket styrning får vi en skog, rik på zoner och med goda förutsättningar för hög mångfald.

Sammanfattningsvis ser vi att Kronoskogen har fantastiska möjligheter för både rekreation och biologisk mångfald och kan fungera som en tillflyktsort för många arter, människan inkluderat.

Text: Cajza Eriksson

Foto: Per Muhr

Se även artikel i NST/HD:

<https://www.hd.se/2019-04-19/stort-engagemang-for-kronoskogen-miljovanner-vill-veta-vad>